

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1XObdo/506/2017
Identifikačné číslo spisu: 1612211303
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1612211303.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné nám. 13, 814 90 Bratislava, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5C/167/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/199/2016, 6NcC/35/2016-43 z 31. mája 2016 vo výroku potvrdzujúcom uznesenie Okresného súdu Malacky č. k. 5C/167/2012-20 z 10. júla 2013, takto

rozhodol:

- I. Návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
- II. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .
- III. Žalovaná m á proti žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 5C/167/2012-20 z 10. júla 2013 uložil žalobkyni, aby v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatila súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti vo výške 66,- eur podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) prvou výrokovou vetou uznesenia č. k. 6Co/199/2016, 6NcC/35/2016-43 z 31. mája 2016 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „O. s. p.“). V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyňa priamo v žalobe uviedla, že pridelenie veci niektorému zo sudcov Okresného súdu Malacky by porušilo jej právo na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom, pretože podľa rozvrhu práve na tomto súde neexistuje sudca, ktorý by nebol vo veci zaujatý. Žiadala preto, aby nadriadený súd prikázal predmetnú vec inému súdu z dôvodu, že sudcovia Okresného súdu Malacky sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci. Z uvedeného je podľa názoru odvolacieho súdu zrejmé, že žalobkyňa v žalobe namietala zaujatosť sudcov Okresného súdu Malacky. Keďže vznesenie námietky

zaujatosti je poplatkovým úkonom v zmysle položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, súd prvej inštancie postupoval správne, keď napadnutým uznesením uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 66,- eur. Konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom bolo síce v čase podania žaloby oslobodené od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona o súdnych poplatkoch, avšak toto oslobodenie sa nevzťahovalo na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011, sp. zn. II. ÚS 124/2011).

3. K námietkam žalobkyne, že súd prvej inštancie mal postupovať podľa § 12 ods. 1 O. s. p. a požiadať príslušný krajský súd o prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa, odvolací súd uviedol, že tzv. nutná delegácia v zmysle § 12 ods. 1 O. s. p. je vždy dôsledkom vylúčenia všetkých sudcov príslušného súdu, pričom k ich vylúčeniu dochádza buď na základe námietky zaujatosti vznesenej účastníkom konania, alebo preto, že samotní sudcovia sa cítia byť vo veci zaujatí. V danom prípade sa sudcovia Okresného súdu Malacky necítili byť vo veci zaujatí, preto návrh žalobkyne na nutnú delegáciu podľa § 12 ods. 1 O. s. p. musel byť z jej strany podmienený vznesením námietky zaujatosti všetkých sudcov tohto súdu.

4. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním z dôvodu, že: a/ súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 ods. 1 písm. e/ O. s. p.) - nepodala totiž námietku zaujatosti, ale návrh podľa § 12 ods. 1 O. s. p., b/ odvolací súd jej odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) tým, že jeho rozhodnutie je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné, c/ rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p.), keďže o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, ktorého nezákonný postup jej spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu, ktorej náhrady sa v konaní domáha. Z týchto dôvodov žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť. Zároveň navrhla dovolacie konanie prerušiť a predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúladu položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov s Ústavou Slovenskej republiky.

5. Zo spisu vyplýva, že dovolanie žalobkyne bolo podané 29. júna 2016. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 C. s. p.). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 C. s. p.).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 C. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) a v mene ktorej koná zamestnankyňa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) najskôr skúmal, či je dôvodný návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania.

7. Dovolateľka svoj návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. odôvodnila tým, že je potrebné podať na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch) s Ústavou Slovenskej republiky. Argumentovala tým, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti a ako taká sa nemá

spoplatňovať, pretože predstavuje jediný prostriedok, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Obligatorne prerušenie konania na účely podania návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky o súlade právnych predpisov (čl. 125 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) upravuje aj Civilný sporový poriadok, a to v ustanovení § 162 ods. 1 písm. b/, podľa ktorého súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci došiel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania. Podľa § 438 ods. 1 C. s. p. je toto ustanovenie možné primerane aplikovať aj v dovolacom konaní.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne, že vyrubenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu. Položka č. 17a bola do Sadzobníka súdnych poplatkov opätovne zavedená zákonom č. 621/2005 Z. z., pretože (ako vyplýva z dôvodovej správy k tejto novele zákona o súdnych poplatkoch) dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti zo strany účastníkov, a tým k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy predmetný poplatok má mať povahu kaucie, ktorá sa poplatníkovi vráti, ak námietku podal dôvodne. Takéto obmedzenie je podľa dovolacieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavne zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). Zaplatený poplatok za námietku zaujatosti sa navyiac v prípade jej oprávnenosti podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vráti. Ak poplatok v takomto prípade ešte nebol zaplatený, súd uznesenie o uložení povinnosti zaplatiť poplatok zruší. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku zo dňa 19. júna 2001, č. sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevyklúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

10. Keďže dovolací súd nepovažoval položku č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1, návrh žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C. s. p. ako nedôvodný zamietol.

11. V ďalšom dovolací skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto opravným prostriedkom. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolací súd prípustnosť dovolania žalobkyne posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. O. s. p., teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobkyňa toto dovolanie podala a došiel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

12. V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky - viď konania vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 14XCdo/19/2015, 14XCdo/37/2015, 14XCdo/39/2015, 14XCdo/45/2015, 14XCdo/49/2015. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach v celom rozsahu stotožňuje, poukazuje na ne, a preto ďalšie dôvody už neuvádza (§ 452 ods. 1 C. s. p.).

13. Vzhľadom k tomu, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád tvrdených dovolateľkou (§ 237 ods. 1 písm. e/, f/, g/ O. s. p.) a nevyšli najavo ani iné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 OSP, pričom prípustnosť dovolania nevyplýva ani z § 239 O. s. p., dovolací súd podľa § 447

písm. c/ C. s. p. odmietol dovolanie žalobkyne ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

15. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.